

IRMO aktivnosti i projekti

Predstavljanje knjiga *Cjelovita procjena učinka intervencija u području kulturne baštine – SoPHIA model* i *Digitalna transformacija i kulturne politike u Europi*

Sunčana Franić i Aleksandra Uzelac

Istraživačke aktivnosti u području održivog kulturnog razvoja Odjela za kulturu i komunikacije Instituta za razvoj i međunarodne odnose (IRMO) kontinuirano se provode u okviru institucijskih projekata CULTDEV (2019. – 2023.) i CULTMED (2023. – 2027.). Novi četverogodišnji projekt „CULTMED - Interdisciplinarna istraživanja kulturnih i medijskih politika i praksi: razvojni i demokratski potencijali“ fokus stavlja na dostupnost, održivost i pluralizam u upravljanju kulturnim sektorom i javnim resursima u kulturi. Među rezultatima dosada provedenih istraživanja su i dvije knjige koje se dotiču problema održivosti u kulturi kroz različite aspekte. Ciljevi održivog razvoja ukazuju na to da su kulturna baština i digitalna transformacija postale nužni elementi u oblikovanju kulturnih politika. Kroz knjige *Cjelovita procjena učinka intervencija u području kulturne baštine – SoPHIA model* i *Digitalna transformacija i kulturne politike u Europi*, istražene su složene interakcije između utvrđenih kulturnih vrijednosti i inovacija u kulturi te njihov utjecaj na društvo, kao i različiti aspekti kulturne baštine i njezine uloge u oblikovanju društvenih politika.

Cjelovita procjena učinka intervencija u području kulturne baštine – SoPHIA model

Cilj je knjige *Cjelovita procjena učinka intervencija u području kulturne baštine – SoPHIA model*, autorica Sanje Tišme, Aleksandre Uzelac i Sunčane Franić, doprinijeti raspravi o prikladnosti postojećih modela evaluacije projekata u području kulturne baštine te predstaviti prijedlog sveobuhvatnijeg modela, koji uključuje više različitih čimbe-

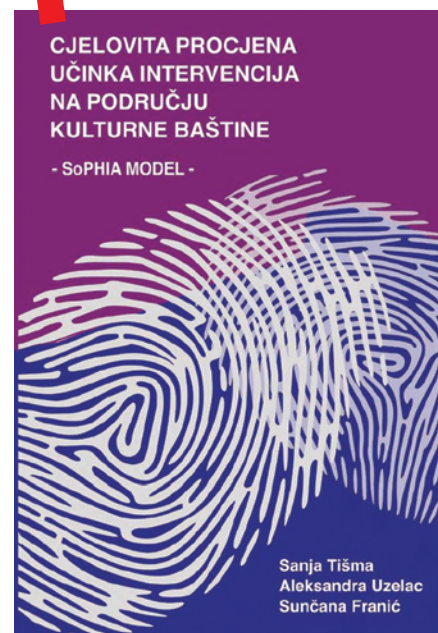

Naklada Routledge, London, 2023.

nika njihovog vrednovanja. U knjizi se tumači koncept procjene učinka i njegove primjene u području kulturne baštine te se predstavlja inovativni SoPHIA model i njegova temeljna logika, kao i praktične i metodološke upute bitne za uvođenje cjelovitog pristupa procjene učinka u svakodnevnu praksu. Namjera knjige je djelatnicima u sektoru kulture omogućiti dubinsko sagledavanje učinka intervencija, posebice s obzirom na održivost i otpornost kulturne baštine.

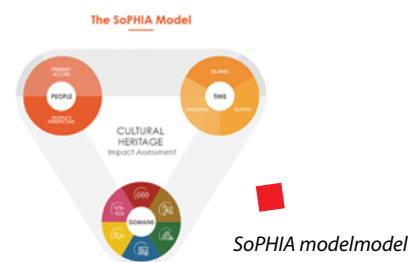
SoPHIA model predstavlja koristan alat za donošenje razvojnih odluka te pruža prilagodljivi konceptualni i praktični okvir koji može zadovoljiti potrebe različitih korisnika, a moguće ga je prilagoditi različitim kontekstima, uzimajući u obzir raznolika gledišta korisnika, kao i raznovrsne intervencije koje je potrebno vrednovati. Može koristiti širokom spektru aktera koji

Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2023.

sudjeluju u procesima vezanima za intervencije na kulturnoj baštini, poput donositelja odluka i ulagača, uprava i djelatnika ustanova u kulturi, korisnicima i svim građanima.

Ova knjiga nastala je kao rezultat rada IRMO tima na projektu „SoPHIA – društvena platforma za cjelovitu procjenu učinaka baštine“ / ‘SoPHIA – Social Platform for Holistic Heritage Impact Assessment’ (2020. – 2022.) financiranog putem programa Europske unije Obzor 2020. Knjigu je moguće naručiti kod izdavača Jesenski i Turk.

INFO

Više o knjizi *Cjelovita procjena učinka intervencija u području kulturne baštine – SoPHIA model* pročitate na: <https://www.jesenski-turk.hr/hr/cjelovita-procjena-ucinka-intervencija-u-podrucju-kulturne-bastine-sophia-model-2023-sanja-tisma>

Više informacija o knjizi *Digitalna transformacija i kulturne politike u Europi* dostupno je na: <https://doi.org/10.4324/9781003334576>

IRMO

Institut za razvoj i međunarodne odnose
Institute for Development and International Relations

Digitalna transformacija i kulturne politike u Europi

Brze promjene u digitalnom okruženju duboko su transformirale načine na koje digitalizacija utječe na različite vrste generiranja vrijednosti u području kulturne proizvodnje, kao i na koje su se načine zakonodavstvo i regulativa – autorsko pravo i kulturna politika – prilagodili digitalnoj proizvodnji i distribuciji kulture. U knjizi *Digitalna transformacija i kulturne politike u Europi* analizirani su novi izazovi i prilike koje proizlaze iz digitalne transformacije kulturnog sektora te načini oblikovanja politika koje će odgovoriti na te promjene. Knjiga je objavljena u izdanju nakladnika Routledge, a uredili su je Ole Marius Hylland i Jaka Primorac. U knjizi su objedinjene studije slučaja o digitalnim kulturnim politikama u sedam europskih zemalja (Hrvatska, Norveška, Njemačka, Švicarska, Švedska, Španjolska i Ujedinjeno Kraljevstvo), analiza politika na razini Europske unije te poglavlja koja predstavljaju korišteni teorijski okvir i komparativnu analizu studija slučaja. Poglavlje koje analizira digitalnu kulturnu politiku u Hrvatskoj napisale su istraživačice iz IRMO-a Aleksandra Uzelac, Jaka Primorac i Barbara Lovrinić Higgins.

U knjizi se analiziraju posljedice promjena kulturnih politika i što se događa kada ih izazove digitalna kultura. Na temelju detaljne rasprave o ključnim konceptima i analitičkim perspektivama, ova zbirka tekstova također nudi jedinstven multidisciplinarni doprinos koji pokazuje koliko je digitalna kulturna politika (hiper) konvergentna. Nove politike sadrže uvriježene ideje kulturne politike –

Predstavljanje rezultata projekta *Rapids and backwaters* u Nacionalnoj knjižnici u Oslu, studeni 2023.

kao što su demokratizacija, dobrobit, pristup i nacionalne, protekcionističke ideje – okupljene unutar digitalnog okvira, također obuhvaćaju i nove alate i instrumente kulturne politike, kao što su digitalni standardi, međunarodni propisi, direktive, itd. Knjiga pokazuje kako su digitalne kulturne politike neprestano „u izradi“, boreći se da svoje težnje usklade s učinkovitošću.

Knjiga je rezultat rada na trogodišnjem istraživačkom projektu „Rapids and backwaters. Adapting fast and slow to a digital cultural turn“ / „Digitalne kulturne politike i digitalna transformacija kulturnog sektora“ (2020. – 2023.) koji je koordinirao Telemark Research Institute, a financirala Norveška zaklada za znanost. Knjiga je dostupna u otvorenom pristupu na stranicama nakladnika Routledge.

Unatoč različitim fokusima, obje knjige istražuju kompleksnu dinamiku između kulture kao ključnog elementa razvoja te suvremenih društvenih izazova. Dok se prva knjiga usredotočuje na analizu potencijala kulturne baštine za unapređenje društva, druga istražuje kako digitalna transformacija oblikuje naše razumijevanje i upravljanje kulturnim resursima. Kroz njihov sadržaj, dobiva se sveobuhvatniji uvid u važnost očuvanja kulturne baštine i njezinu ulogu u suvremenom društvu te bolje razumijevanje trenutnog *policy* okvira digitalne kulture. ■

